

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Quæstio I. De Nomine Sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

Tractatu non unico, ne nimium excreſcat, ſed pluribus explicabimus; & in praſenti quidem illa, qua tum Sacramenta omnia generice ſpectata, tum qua Sacramentis nove Legis in communi, vel ſaltem pluribus conveniunt, nec non ea, qua in ſpeciali pertinent ad Sacramentum Baptiſmi, quod eſt caterorum janua, & Sacramentum Confirmationis, quod eſt Baptiſmi velut complementum ſeu conſummatio.

DISPUTATIO PRIMA.

De Definitione Sacramenti, & Differentia Sacramentorum.

QUESTIO I.

De Nomine Sacramenti.

1. Sacramentum à ſacro derivatum.

Antiquius apud profanos Scriptores ſumebatur pro certo pignore à litigantibus depoſito.

In iure ſumitur inter proſtantium.

In ſcriptura frequenter pro ſacro occulto, Graeco myſterio.

Interdum etiam pro ſecreto ſacro.

NOMEN Sacramenti à ſacro derivatum juxta diverſas ad rem ſacram habitudines diverſas ſortitur ſignificationes. Nam primò antiquitus, teſte Varone l. 4. De Lingua Latina prope finem, ſumebatur pro pignore ſeu pecunià à litigantibus deponi ſolita apud Gentilium pontifices, eà conditione, ut pecunia illius qui cauſa cederet, divino cultui ſeu ærario cederet, in poenam injuſtæ litigationis, victor verò luam reciperet.

Secundò etiam jùramenta, eò quòd fiant per res ſacras, vel ipſa tamquam ſacra inviolabiliter ſervari debeant, dicuntur ſacramenta. Qui nominis uſus etiam in Jure invaluit, ut patet ex L. Sacramenta puberum C. Si ad verſus venditionem, & Can. Si publicis, & Can. Qui Sacramento 22. q. 4. Similiter Tertullianus lib. ad Martyres c. 3. ſponſionem factam in baptiſmo vocat ſacramentum.

Tertiò frequenter in ſcriptura uſurpatur pro re occulta, ut ſacramentum ſit quaſi ſacrum ſecretum, quod Græcè dicitur myſterium, ut Sap. 2. Neſcierunt ſacramenta Dei. Ad Ephes. 1. Ut notum faceret ſacramentum voluntatis. & alibi. Quibus locis in Græco correſpondet vox myſterium: qua etiam à latino Interprete ſubinde eſt retenta, ut Matth. 13. 1. ad Cor. 13. & alibi. Et utraque vox eſt poſita ad Ephes. 3. ubi ait Apoſtolus: Notum mihi factum eſt ſacramentum..... prout poteſtis legentes intelligere prudentiam meam in myſterio. Subinde tamen vox ſacramentum vel myſterium ſumitur pro ſecreto, etſi non ſacro, ut pro occulta quadam & notabili malitià, 2. ad Theſſal. 2. Myſterium jam operatur iniquitatis. Apoc. 17. Sacramentum mulieris eſt beſtia. Vel per quamdam analogiam pro ſecretis Regum & amicorum; ut Tobia 12. Sacramentum regis abſcondere bonum eſt. Et Proverb. 20. Et qui re-

velat myſteria &c.

Hinc ulterius factum eſt, ut non tantum res ſacræ & ſecretæ, ſed etiam illarum ſigna ſubinde à ſcriptura & Patribus dicantur ſacramenta. Sic ad Ephes. 5. conjugium dicitur ſacramentum magnum, eò quòd ſignificaret conjunctionem Chriſti cum Eccleſia. Et eodem ſenſu Apoc. 1. agitur de ſacramento ſeptem ſtellarum. Patres vide apud Suarez in præſatione. Inter quos Auguſtinus l. 4. de Symbolo ad Catechumenos, nomine Sacramenti appellat exorcifmos, inſufflationes & reliquas ceremonias, quas nos Sacramentalia appellamus.

Ex dictis patet, quàm falſo Lutherus l. de Vnde reſol. Cap. 17. Babylonica c. de matrimonio ſcripſerit: Non habet univerſa ſcriptura ſancta hoc nomen, Sacramentum, in ea ſignificatione, qua noſter uſus, ſed in contrarià. Vbiq; enim ſignificat, non ſignum rei ſacræ, ſed rem ſacram, ſecretam & abſtigm. Quamvis idem poſtea in aliis libris nomen Sacramenti in hac ſignificatione mordicus defendat contra Carolſtadium & Zwinglium.

Denique communi uſu Eccleſiæ, Patrum & omnium poſteriorum Doctorum, nomen Sacramenti ſpecialiter accommodatum eſt ad illa ſigna ſacra, qua ſimul ſunt ſacramentum ſeu ſanctificantià, ſive ad ſigna rei ſacræ qua ſanctificantis. Et hoc modo Baptiſmum & Confirmationem ſacramenta vocat Cyprianus l. 2. Epiſt. 1. qua eſt ad Stephanum dicens: Tunc enim demum planè (aliàs plene) ſanctificari & eſſe filii Dei poſſunt, ſi ſacramento utroque nſcantur. Vide eundem l. 2. Ep. 3. ad Cecilium, ubi de Sacramento Euchariftiæ. Et l. 4. Ep. 7. ad Magnum, ubi de Baptiſmi ſacramento ſalutari eſt ſermo. Similiter Eccleſiæ Sacramenta hoc nomine appellat Tertullianus, Laſtantius, Hilarius, Hieronymus, Auguſtinus, quos citat Bellarm. l. 1. de Sacram. c. 7. Proinde non novum, ſed vetuſtiſſimum eſt in Eccleſia Dei nomen Sacramenti in ſenſu præſato; adeò ut in Latina Eccleſia omnes linguæ

3. Interdum etiam pro ſigno rei ſacræ & ſecretæ.

l. de Vnde reſol. Cap. 17. Babylonica c. de matrimonio ſcripſerit: Non habet univerſa ſcriptura ſancta hoc nomen, Sacramentum, in ea ſignificatione, qua noſter uſus, ſed in contrarià.

4. Communi Patrum & Eccleſiæ uſu ſumitur pro ſigno rei ſacræ ſanctificantis.

Sic hoc nomen usurpare, immo instituire licuit Ecclesia.

Et congruit huic acceptioni Etymologia.

vulgares hoc nomen retinuerint, ut Italica Gallica, Hispanica, Germanica, Flandrica &c. Licuitque indubiè Ecclesiæ hujusmodi nomen tali sensu usurpare, aut etiam instituire, quantumvis in Scripturis non haberetur; uti nomina Trinitatis, Personæ, consubstantialis &c. quæ non sunt in Scripturis expressa, Ecclesia merito usurpat ad explicandas fidei veritates in Scriptura contentas. Denique congruit postremæ significationi ipsa nominis Etymologia: Sacramentum enim aptè deducitur à sacrandò, ut significetur illud quod sacrat seu sanctificat, sicut medicamentum dicitur id quod medetur, & nocumentum id quod nocet. Ea verò Symbola extèrna seu ceremonias sacras, quas Ecclesia Catholica hoc sensu Sacramenta appellat, veluti instrumenta gratiæ verè hominem Deo consecrare seu ipsum sanctificare suo loco patebit ex Scriptura & aliis auctoritatibus.

QUÆSTIO II.

De Definitione Sacramenti.

§. I.

Definitiones Lutheranorum & Calvinistarum proponuntur & refutantur.

§. Lutherana Sacramenti descriptio.

LUTHERUS cum suis vult Sacramentum nil aliud esse, quàm *Testimonium divinum ad excitandam vel nutriendam fidem institutum, quod instar miraculi confirmet & instar sigilli obsignet promissionem gratiæ*, contentam scilicet in verbo Dei, quæ velut generalis per Sacramentum applicetur seu obsignetur singulis, qui eo cum fide utuntur. Unde Lutherus confert Sacramentum cum vellere Gedeonis & cum iride quam Noë in signum accepit. Vultque Kemnitius promissionem præfatam debere esse de remissione peccatorum; non quòd Sacramentum illam causet, sed quòd juxta promissionem divinam esse Petro v. g. qui baptizatur factam remissionem peccatorum, Deus testetur per abluionem, seu baptismum, qui consequenter fit velut sigillum affixum diplomati seu verbo Dei promittentis remissionem peccatorum, idemque diploma seu verbum confirmans.

Definitio Calvinistia.

Calvinistæ ex Calvino l. 4. *Instit. c. 14. §. 1.* Sacramentum definiunt *Symbolum externum, quo Deus benevolentia erga nos sua promissiones conscientias nostris obsignat ad suscitandam fidei nostre imbecillitatem.* Loquuntur autem hi de promissione gratiæ prædestinationis, adeoque volunt hujus divinæ benevolentia & electionis tesseram esse Sacramentum, ipsumque non justificare instar causæ instrumentariae, sed solum valere ad hoc objectivè excitando fidem.

6.

Verum utraque Definitio est inepta, ut-

pote ex mente definiendum exclusivè à Sacramentis novæ Legis vim justificandæ, quæ tamen Scriptura & recta fides iis adscribit: dicitur enim v. g. Baptismus in Scriptura abluere peccata, mundare, regenerare &c. De quo postea. Deinde non possunt Sacramenta parvulis seu eorum conscientias obsignare promissiones Dei, eorumque fidem excitare (quidquid Lutherus deliraverit illos, dum baptizantur, habere usum rationis) qui tamè rectè & utiliter baptizantur & à peccato mundantur. Tertio falsissimum est Deum v. g. per abluionem baptismalem testari in particulari ei qui baptizatur, sive quòd ei remiserit peccata, sive quòd eum ab æterno prædestinaverit: neque enim de justificatione aut salute quisquam est certus vi Sacramenti. Neque ullibi talis promissio aut testificatio est scripta vel tradita: sed illa solum, quæ promittitur cuius gratia sanctificans vi Sacramenti, si sit ritè dispositus, & vita æterna, si usque in finem in gratia perseveraverit. Sanè etiam Judas, aliivè reprobi, aut etiam indispositi suscipiunt Sacramentum: & tamè eis non fit testificatio divina, qualem sive Lutherani sive Calvinistæ fingunt; quæ utique falsa foret. Denique (ut plura præteream) Sacramenta potius à verbo Dei ac in eo contentis divinis promissionibus accipiunt testimonium, quòd sint res sacrae & sanctificativæ, quàm è contra ipsa præbeant attestationem verbo Dei divinique promissis; ut proinde potius verbum Dei sit sigillum Sacramenti, quàm è contra. Nam uti sigillum etiam sine diplomate vim suam habet & agnoscitur, diploma non sine sigillo; sic verbum Dei sine Sacramento quàm eamque summam auctoritatem habet, Sacramentum verò sine verbi testimonio nullam. Neque eniàm ex lotionem baptismali quis fides incipit habere verbo Dei, sed ex hoc discit fidem habere virtuti & efficaciam lotionis. Quæ verò verbum Dei confirmant, & faciunt tamquam tale agnosci quòd per prædicatores proponitur, sunt consequentia signa seu miracula per quæ, & non per Sacramenta (quæ etiam nil speciale habent ad objectivè excitandam fidem, quòd longè excellentius non habeat concio) sermonem suum Dominus confirmavit.

Nihilominus fide rectè supposità de Sacramentorum institutione & fructu sunt eadem nobis signa divinæ erga nos benevolentia, quæ dignatus est nobis de tam salutaribus salutis remediis providere; & per gratias, quas conferunt, excitant in nobis sancta desideria, ac fiduciam christianam de justificatione & salute; præsertim sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum, quòd futuræ gloriæ pignus seu arrha vocatur. Baptismus quoque dicitur sacramentum fidei, & obsignatio fidei, quatenus scilicet est professio fidei Christianæ, & janua quæ quis in Ecclesiam seu cœtum Christianorum